Op 23 juni j.1. nam deze partijraad via een resolutie het besluit tot oprichting van het christen-democratisch appèl. Vandaag wordt u uitgenodigd uw fiat te geven aan een aantal organisatorische voorstellen met betrekking tot een verdere ontwikkeling van de christendemocratie in Nederland. Deze voorstellen zijn vervat in de u toegestuurde ontwerp-resolutie van het bestuursorgaan van het CDA die door ons partijbestuur met de grootst mogelijke meerderheid positief bij u wordt aanbevolen. Op 23 juni ging het om een principiële beoordeling van de nieuwe politieke identiteit. Nu gaat het om een oordeel over de vormgeving en over het groeitempo van de nieuwe politieke eenheid, die die nieuwe identiteit moet belichamen en die wij willen opbouwen uit onze drie partijen en uit alle anderen die zich in die identiteit herkennen. Het pad van het CDA-bestuursorgaan, dat het pakket voorstellen heeft voorbereid, is niet over rozen zonder doornen gegaan. Integendeel, het leek meer op een pad vol met distels. De doornen die in het hart van het CDA steken, zijn u allen bekend. De resolutie van 23 juni j.1. en mijn toelichting in de Partijraad daarop, vooronderstelden voor een organisatorische vormgeving van het CDA politieke eenheid. Ik citeer; "Eenheid van organisatie is alleen mogelijk op basis van eenheid van beleid. En politieke wilsovereenstemming, met name wat betreft het dagelijkse politieke gebeuren, is daartoe noodzakelijk". Even verder, en ik citeer weer: "de frakties staande in de frontlinie van de praktische politiek bepalen Immers primair het gezicht van de christen-democratie. Grote verschillen in opstelling bij belangrijke politieke zaken kunnen de eenheid in de christen-democratie blijvend schaden". Een echte eenheid van beleid tussen de frakties van ARP, CHU en KVP is een gebiedende eis voor de geloofwaardigheid van het Christen-Democratisch Appèl. De partijen riepen dan ook terecht in die resolutie de frakties op om de eensgezindheid in beleid zo snel mogelijk tot stand te brengen. Ondanks veel inspanningen, en met name van de zijde van onze fraktie, kan vandaag niet gezegd worden dat die eenheid van beleid er is. Ons partijbestuur heeft weliswaar een krappe voldoende gegeven voor de mate van eensgezindheid bij de algemene beschouwingen, de ontwikkelingen sindsdien wijzen niet op een verbetering. Integendeel, de fraktie van de CHU voert steeds scherper oppositie. Ik weet niet wat er van het CDA in zijn oorspronkelijke opzet terecht moet komen als dit zo doorgaat. De geloofwaardigheid van het samenwerkingsverband staat op het spel. En dat in een periode waarin het Nederlandse partijstelsel een legitimiteitscrisis doormaakt. Een gebrek
aan geloofwaardigheid legt dan de bijl aan de wortel van het partijenstelsel in het algemeen en van ons samenwerkingsverband in het bijzonder. Dit geldt temeer wanneer de overheid, regering en parlement, en ook de partijen een noodsituatie te lijf moeten gaan. De huidige energiecrisis met alle gevolgen van dien is zo'n noodsituatie: zij eist ingrijpende maatregelen. In het komende debat over de machtigingswet inzake het beleid ter bestrijding van de energiecrisis kunnen onze partijen het zich niet permitteren wezenlijk verschillende standpunten in te nemen. Vooral niet omdat geen van de drie christen-democratische partijen gehinderd wordt in deze volslagen nieuwe situatie door afspraken of bindingen. Het is dus een ongezochte gelegenheid om de eenheid van het CDA voor het gehele Nederlandse volk duidelijk zichtbaar te maken. Wanneer het nu niet lukt wanneer zal het dan moeten lukken. We kunnen immers de eenheid, onze geloofwaardigheid niet blijvend op de proef stellen. We constateren dus dat aan de voorwaarden voor een volledige integratie niet is voldaan. Daarom is gekozen voor een groeimodel, waarin politieke en organisatorische eenwording elkaar voortdurend ondersteunen. Voorstellen tot verdere organisatorische integratie staan onder de hypotheek van politieke eensgezindheid. Men zou zich kunnen afvragen waarom we toch een stap vooruit doen, als de eenheid van beleid zo weinig gestalte krijgt. Het antwoord is: de gezamenlijke wil tot bundeling van krachten, ook onder deze zeer moeilijke omstandigheden, is niet gebroken; wij blijven streven naar ons gemeenschappelijk doel: een moderne politieke beweging die bouwt aan het perspectief dat in de contactraad vorm gekregen heeft. De stap vooruit van vandaag wil gestalte geven aan ons vertrouwen dat KVP, ARP en CHU samen met politiek gelijkgezinden erin zullen slagen het christen-democratisch appèl tot een werkelijk nieuwe politieke eenheid te smeden. Dit vertrouwen is mede gevoed door de verheugend groeiende eenheid aan de basis. (enige concrete mededelingen doen over de samenwerking aan de basis). Een eenheid die gestalte en zin krijgt door het gezamenlijk uitzetten van een gemeenschappelijke politieke lijn. Negatief formulerend zou men de vraag ‘waarom nu toch een stap vooruit? aldus kunnen beantwoorden: een abrupt afbreken zou leiden tot polarisatie in christen-democratische kring, was Juist in deze crisistijd solidariteit zo gebiedend is om de moeilijkheden te boven te komen. Bovendien moet men daarbij overwegen, dat we reeds vele Jaren in gesprek zijn over samenwerking, c.q. éénwording van onze drie partijen. Al die tijd hebben we onze mensen uitzicht geboden op het perspectief van een nieuwe christen-democratische eenheid. Tegenvallers in het tempo
van integratie zullen daarom beter begrepen worden dan een plotselinge en radicale koerswijziging waarbij dat perspectief verdwijnt en zonder dat tijdig een duidelijk alternatief gepresenteerd wordt. Het is ook onze plicht in deze chaotische tijd het Nederlandse electoraat niet nog meer in verwarring te brengen: ons volk behoeft zijn rustpunten in dit schimmige tijdsbeeld. De doelstelling van het CDA is immers nog steeds een bundeling van politieke krachten op basis van de beleidsvisie in de nota kontaktraad. Politieke krachten die streven naar een vermenselijking van de samenleving door middel van een spreiding van macht, kennis en inkomen, en door een verschuiving van de belangstelling van materiële welvaart naar welzijn Absolute prioriteit voor het zwakke, het onbeschermde en het afhankelijke blijft daarbij onze leidraad. Winststreven, concurrentie en prestatiedwang kunnen een betere beheersing van het sociaal-financieel-economisch proces niet meer verantwoord bewerkstelligen. Planmatigheid wordt steeds meer een belangrijke voorwaarde. Dat roept echter onherroepelijk de risico's op van meer bureaucratie en technocratie. Mede daarom is democratisering van de democratie, is participatie ook als tegenkracht noodzakelijk. Deze politieke visie vraagt om bundeling van krachten, omdat het een visie is die ml velen, zeer velen, ook buiten onze kring aanspreekt. Zij wortelt immers in de erkenning van de gelijkheid van mensen èn van de verantwoordelijkheid van iedereen voor het gezamenlijke. Zij beoogt immers een democratie, die de samenwerking door middel van partnerschap zoekt; die reële tegenstellingen verduidelijkt teneinde nieuwe en betere verhoudingen en evenwichten te scheppen; die ervan overtuigd blijft dat de vooruitgang het best en het snelst gediend blijft door een in wederzijds respekt opgebouwde dynamische samenwerking. Een samenwerking die zowel de dogmatische verstarring van links en rechts als het status quo denken van het traditionele midden vermijdt. Een bundeling van krachten in een politieke stroming die redelijk, verdraagzaam en tolerant is. Nu de ontwerpresolutie zelf. In het kort het volgende; In de inleiding wordt het spanningsveld tussen de wil tot verdere éénwording en de praktische belemmeringen duidelijk aangegeven. Het belangrijkste argument voor de instelling van de bestuursorganen nu is dat daarmede de elitaire situatie van het bestaande bestuursorgaan - zonder inspraak tot stand gekomen! - opgeheven wordt. Het nieuwe bestuur wordt van onderaf samengesteld: de partijen wijzen ieder hun vertegenwoordigers aan, waardoor partijen meer greep krijgen op de ontwikkelingen. Dat bevordert een stuk democratische besluitvorming.

Zo lang het congres nog niet Is ingesteld kunnen de voorzitter en de secretaris van het bestuur a.i, gekozen worden door de vertegenwoordigers der drie partijen in het Bestuur a.i. Partijen dragen nu formeel geen bevoegdheden over. Dat gebeurt eerst nadat de statuten en reglementen door de partijen zijn vastgesteld. Voorstellen daartoe zullen vóór 1 mei 1974 aan de partijbesturen worden voorgelegd. De instelling van de permanente programadviescommissie (PPAC) is direkt ontleend aan de resolutie van 23 juni j.1. De eenheid van politieke meningsvorming kan en moet gestimuleerd worden door gezamenlijke studie en evaluatie die snel moet worden aangepakt. Vandaar dat wij u voorstellen deze commissie reeds op 15 februari in het leven te roepen. Doordat de leden op persoonlijke titel er in komen, is een grote mate van onafhankelijkheid van dit belangrijke orgaan gewaarborgd. Daardoor is een wenselijke spanning tussen de gekozen organen en deze commissie mogelijk. Uiteraard blijft de commissie adviserend, maar de adviezen zijn zeker niet vrijblijvend.

Dan de Tweede Kamer-verklezingen. Wat in deze paragraaf gezegd wordt kan als volgt worden samengevat: In principe wordt besloten om bij de volgende kamerverkiezingen met één lijst uit te komen. Elke andere vorm, zoals bijv. verbinding van lijsten, leidt o.i. tot een te grote vrijheid van opstelling bij de verkiezingen en verplicht tot te weinig. De verbinding van lijsten nodigt uit de eigen identiteit méér te benadrukken dan de CDA-identiteit en is daarom niet het geëigende middel om bij de komende verkiezingen de christen-democratische verbondenheid maximaal tot uitdrukking te brengen. De ene lijst is het symbool van de politieke eenheid. Bij de huidige politieke situatie is de ene lijst tevens de enige harde garantie voor een politiek eensgezind CDA. Zindelijk politiek denken eist dan ook dat de wilsuiting in deze resolutie om tot één lijst te komen daadwerkelijk geëffectueerd wordt tot een formeel en bindend besluit daartoe in het najaar van 1974. Evenals op het practisch politieke vlak fundamentele eensgezindheid spoedig vorm dient te krijgen op straffe van ongeloofwaardigheid van het CDA, moet vandaag een reëel uitzicht komen op het definitief kiezen voor één lijst door alle drie de partijen. Aan een niet- verplichtende binding kunnen wij ons evenmin gebonden achten. Wat betreft de integratie van partij-aktivlteiten en een taakverdeling tussen de drie wetenschappelijke instituten kan gezegd worden, dat op deze gebieden goede vooruitgang geboekt wordt.

De statuten en reglementen. Er kan opnieuw lang en breed gepraat worden of de nu gebruikte formuleringen met betrekking tot het karakter van de partij volledig recht doen aan de verlangens van partners. Mijns inziens heeft dat weinig zin meer omdat de intenties duidelijk zijn. We scheppen positief ruimte voor al diegenen die zich door het karakter en/of de politieke strategie aangesproken voelen. Ik zeg het nogmaals de nota van de Contact raad na: "Het organisatie- criterium, het samenbindend element en het herkenningspunt zijn onze politieke strategie, ons actieprogram en ons beleid, zoals wij dit als antwoord aan de evangelische oproep blijvend vorm willen geven. Onze organisatie is echter niet een godsdienstig genootschap, maar een politieke organisatie, en wij richten ons dan ook tot het gehele volk en derhalve niet tot een bepaalde kerkelijke of maatschappelijke groepering. Wij vertrouwen dat velen zich in onze politieke opstelling zullen herkennen of zich daardoor aangesproken zullen voelen". In de eerste drie artikelen van de Statuten liggen deze Intenties zo goed mogelijk verwoord. Deze artikelen liggen m. i, duidelijk in de lijn van de nota van de Contactraad en in de resolutie van 23 juni j.1. Ik vertrouw erop dat in de verdere vormgeving van statuten en reglementen andere CDA-intenties b.v. die betreffende de voorhoedementaliteit en de moderne inplanting aan de basis, ook duidelijk verwoord worden. We zullen daarbij niet altijd voor 100% onze zin kunnen krijgen. Hoe zou dat ook kunnen met partijen die zo lang in een toch wel verschillend klimaat zijn gevormd. Laten we elkaar interpretatief wat ruimte geven. En weten dat onze eenheid van beleid het kriterium is waarop onze wil tot éénwording in de praktijk door het nederlandse volk getoetst zal worden. Mijn toelichting op de resolutie samenvattend zou ik willen zeggen: als de politieke eenheid tussen de drie partijen groeit, dan biedt deze resolutie een raam om die eensgezindheid organisatorisch op te vangen. Op volgende partijraden zal de verdere Integratie van de christen-democratische partijen getoetst worden aan de mate van politieke eensgezindheid van onze frakties in de Staten Generaal. Het partijbestuur ziet de discussies over deze resolutie dan ook met vertrouwen tegemoet. Dames en Heren, Het november-nummer van het Tijdschrift "Wending’ is gewijd aan de Politieke Vernieuwing in Nederland. Een thema waarmee wij vandaag volop bezig heten te zijn. Ik hoop vurig dat de toekomst zal uitwijzen dat onze besluiten van deze partijraad daaraan bijdragen.

De politicoloog Van Putten schrijft in dit nummer van Wending behartenswaardlge woorden over de stelling dat de meeste politieke partijen van zichzelf zijn vervreemd. Ik citeer: “Dit vervreemdingsproces heeft natuurlijk zijn weerslag op de kiezers, van wie er zeer velen niet meer weten waar zij met de politieke partijen aan toe zijn. En het ergste is dat zo vele politici er niet voor terugschrikken met behulp van gelegenheidsargumenten hun oneigenlijk optreden te vergoei1ijken". Ik heb er oprecht naar gestreefd in mijn verdediging van de voorliggende resolutie aan dat verwijt te ontkomen. Als ik daarin niet ben geslaagd, zult u mij dat ongetwijfeld dadelijk aan mijn verstand brengen. Als me het wel gelukt is gelegenheidsargumenten te vermijden en een realistische motivering voor onze partij-politieke opstelling van vandaag te geven, dan blijft niettemin de stelling van Van Putten overeind. Vele Nederlandse partijen zijn in meerdere of mindere mate van hun eigen doelstellingen los geraakt. Ook de KVP is daaraan niet ontkomen. Door ons jarenlang zoeken naar eigen grondslag en karakter, door onze jarenlange gesprekken over christen-democratische samenwerking hebben we in grote mate het doel van ons samenzijn: politiek bedrijven, laten liggen. Niet voor niets hoor ik de uitroepen in Partijbestuur en Kringvergaderingen: voorzitter, laten we die resolutie aannemen en uit voeren en dan vooral weer aan politiek gaan doen. ik weet dat onze mensen staan te trappelen om dat werk weer aan te gaan pakken. Dames en Heren, ik vrees dat die vervreemding in eigen kring, het los raken van ons eigenlijke doel nog niet het ergste is. Veel dreigender lijkt mij het gevaar dat wij als politieke partij vervreemd geraakt zijn van de omgeving ten behoeve van wie wij politiek pogen te bedrijven. Die vervreemding van de huidige Nederlandse samenleving geldt zeker niet alleen de KVP: het hele Nederlandse partijstelsel dreigt los te raken van het grondvlak waarop het moet opereren. Nagenoeg alle partijen lijken te functioneren in het luchtledige, zonder echte backing van. hun achterban, laat staan hun kiezers. Ik vrees dat wij de aansluiting missen met het grootste deel van hen uit onze bevolking die in nood verkeren, reële wensen hebben m.b.t. het overheidsbeleid en daarvoor iets willen doen; willen denken over oplossingen en daadwerkelijk bijdragen aan de realisering ervan. De Nederlandse politieke partijen - ook de KVP - opereren teveel in een niemandsland, hooguit bevolkt door politiekelingen onder elkaar
en representanten van gevestigde belangen-organisaties die evenzeer moeite hebben een brug naar hun achterban te slaan. In mijn aanvaardingsrede heb ik als persoonlijke doelstelling reeds gesteld de KVP te willen brengen tot actie-partij, midden in het dynamische en turbulente Nederlandse leven. Als partij willen we een intermediair vormen tussen staatsburgers en overheid en aldus bijdragen aan een democratische wijze van vorming van het overheidsbeleid. Daartoe zullen we ons present TOeten stellen daar waar het hart van die samenleving klopt, waar mensen bijeen zijn om maatschappelijke vragen ter hand te nemen. Ook op het vlak van de plaatselijke, regionale of provinciale problematiek. Bij de actiegroepen, vormingscentra, scholingsbijeenkomsten in kazernes en bedrijven. Wij moeten de acuut spelende problemen gaan opzoeken en niet afwachten tot de bevoegde functionaris de vragen in triplo bij ons deponeert. Voor zon aanpak nodig ik u graag uit. Het D.B. heeft zich op die problemen gestort en begin Januari zal er een commissie ingesteld worden die een nieuwe organisatievorm - geschikt voor deze aktiviteiten - uitwerkt. Hiervan getuigt ook de reaktie van het D.B. op de concept- resolutie van de organisatieraad. Een moderne organisatie, dames en heren, is: “ doeltreffend: geprogrammeerd systeem van snelle

informatie, communicatie en besluitvorming opbouwen; “democratisch: vergroting van de invloed van het kader en van de kiezer op de besluitvorming; decentralisatie van besluitneming waar mogelljk en zinnig;~ integrerend: samenwerking op verschillende niveau's en tussen de niveau s bewerkstelligen; ruimte scheppen voor nieuwe maatschapplijke ontwikkelingen; - differentiërend: taakverdeling; de maatschappij in al haar geledingen mee laten praten. Op deze wijze hopen we dat de positieve impulsen die ik de laatste maanden geconstateerd heb zich zullen doorzetten. Enthousiasme, vertrouwen in elkaar en politiek gevoel en/of deskundigheid zijn de onmisbare pellers voor een aktieve en levende partij. We hebben geen behoefte aan passief applaus of aan een kritiekloos instemmen. We willen geen partij waar alles van te voren door de top geregeld is. Waar gevoelens van apathie, van moedeloosheid en van dichtklappen heersen. Waar het uiten van andere meningen en opvattingen uitgelegd wordt als dwarsliggen. Waar de afstand tussen top en basis steeds weer onoverbrugbaar blijkt. Neen. Hoe moeilijk het ook is om een efficiënte en toch democratische organisatie op te bouwen, we gaan het doen.

We hopen in onze partij te werken aan organisatorische verhoudingen waarin Iedereen tot zijn recht komt, aan een vernieuwing van de maatschappij, aan strukturen waarin machthebbers verantwoording afleggen, aan situaties waarin een ieder zijn mondigheid kan bewijzen door zelf verantwoordelijkheid te dragen. Een moderne partij die de inzet van allemaal vraagt, die de strijd aanbindt met de vervreemding van zichzelf en met de verwijdering van de samenleving. Ik roep u op om samen midden in onze maatschappij te gaan staan gericht op de levende problemen van alle dag. Deze Partijraad kan daarmee een begin maken, onder het motto "op volle kracht vooruit".